

BILTEN RG 35

Bilten Radne grupe za Poglavlje 35
Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji

NACIONALNI KONVENT

Nacionalni konvent o Evropskoj uniji predstavlja stalno telo u okviru kojeg se vodi tematski strukturirana debata predstavnika državne administracije, političkih partija, nevladinih organizacija, stručnjaka, privrede, sindikata i profesionalnih organizacija, o pristupanju Srbije Evropskoj uniji.

RADNA GRUPA 35

Cilj Radne Grupe za pregovaračko poglavlje 35 jeste da pomogne proces normalizacije odnosa i unapredi život građana Srbije i Kosova kroz zastupanje predloga praktičnih politika, konkretnih rešenja za implementaciju Briselskog sporazuma i kroz promociju vrednosti Evropske unije.

Radna grupa je otvorena za sve organizacije civilnog društva, profesionalna i akademska udruženja i pojedince-eksperte koji se bave ovom temom.

KNJIGE KAO NOSIOCI DOBRIH REČI: JAČANJE KULTURNE SARADNJE SRBIJE I KOSOVA

Aleksandra Popović, koordinator projekata, Fondacija Konrad Adenauer Beograd
aleksandra.popovic@kas.de

Desetine dokumenata različitih pravno-političkih težina potpisali su zvaničnici Beograda i Prištine u cilju normalizacije odnosa i evropskih integracija ova dva društva. Težina i značaj tih pisanih i potpisanih reči mere se istorijskom važnošću. Normalizacija odnosa koja treba da se postigne zajedničkim rešavanjem otvorenih pitanja i problematika, a uz međusobno poštovanje i uvažavanje oba društva-pretendenata na članstvo u Evropskoj uniji, počiva i na poznatim Kriterijumima iz Kopenhagena (1993). Prisutnost i vidljivost naročito dve grupe ovih Kriterijuma – političkih i ekonomskih – u regulisanju odnosa Beograda i Prištine, ne čineći ih upitnim, nažalost stavlja kriterijume i vrednosti kulturološke prirode na stranu.

Naročito imajući u vidu novu metodologiju pristupanja Evropskoj uniji, po kojoj se još veći značaj daje ispunjavanju fundamentalnih kriterijuma (demokratije, pravne države i tržišne privrede), što procese evropskih integracija oba društva čini još više političkim, saradnja Beograda i Prištine u humanističkim i oblastima kulture mora biti podignuta na viši nivo.

Iako smo svedoci nedovoljnih sredstava (materijalnih i finansijskih) za očuvanje i razvijanje pojedinačnih nacionalnih kulturnih nasleđa i dobara, postoje pojedinci i sporadični projekti koji neguju razmenu u umetničkom stvaralaštvu i umrežavanju Beograda i Prištine.

Kao i u mnogim vitalnim oblastima za jedno društvo, Fondacija Konrad Adenauer sa predstavništvima u Beogradu i u Prištini podržava razvojne planove oba

društva, istovremeno razvijajući i/ili podržavajući kulturno-umetničke mehanizme kao dodatne razvojne podstreke. „Više kulturnih identiteta mogu da koegzistiraju ukoliko za to postoji politička volja zainteresovanih strana“, stoji u Strategiji razvoja kulture Republike Srbije 2020–2029. (Mera 1.9, Unapređenje zaštite i promocije kulturnog nasleđa savremenog stvaralaštva na teritoriji AP Kosovo i Metohija, str. 69). Nadovezujući se na stav iz ove Strategije, da je za uspešan suživot neophodno sačiniti jasnu kulturnu politiku („za srpski narod na Kosovu i Metohiji“), ovde dodajemo – za oba društva, zajedničku kulturnu politiku.

Kultura kao kontinuirano negovanje stvaralaštva pretpostavlja i konstantnu institucionalnu brigu Beograda i Prištine o njihovoj kulturnoj saradnji. Projektni fondovi, aktivnosti civilnog društva, planovi i sporazumi ministarstava, pojedinačne inicijative u oblasti kulture moraju biti obuhvaćeni jednim strateškim dokumentom o kulturnoj saradnji, kako bi se sve mere i aktivnosti mogle politički i društveno odgovorno pratiti, vrednovati, kontrolisati i efikasno sprovoditi.

Književnost – literatura u najširem smislu pisane je jedno od umetničkih polja delovanja na kojem je moguće i potrebno ojačati kulturnu saradnju.

Kultura, njena izražajnost je, po prirodi, stvaralačka. Razmena pisanih reči Beograda i Prištine dala bi saradnji karakter trajnosti. Vremenom, literarna saradnja postala bi podrazumevana, kontinuirana razmena kulturnih vrednosti

i sadržaja. Ova dvosmernost odnosa podstakla nas je da iniciramo literarni projekat **BookStreet Beograda i Prištine**. Njegov cilj je inkluzivnija umetnička scena Beograda i Prištine i etabliranje dijaloga literarnih i publicističkih krugova ova dva društva.

Svetski poznata krilatica „knjiga je najbolji drug“ dovoljan je argument da se u fokus normalizacije odnosa Beograda i Prištine stavi, pored političke i ekonomske, i kulturna saradnja. „Lepa reč i gvozdena vrata otvara po(r)uka je koliko je važno preuređivanje odnosa dva postkonfliktna društva da kroz literarnu razmenu budu u dijalogu i smanjuju međusobnu distancu.

BookStreet Beograda i Prištine doprineo bi dostizanju ciljeva oba društva – miru, saradnji i prosperitetu – uz neizostavnu podršku medija i njihovog izveštavanja o literarnoj saradnji na konstruktivan i odgovoran način.

Projektna ideja **BookStreet Beograda i Prištine** podstakla bi i shvatanje jezika ne samo kao identitetskog faktora koji nas čini drugačijim, različitim, stranim. Zajedničkim čitanjem različitih jezičkih proizvoda jačala bi se i svest o kulturnom obrazovanju, koje se naročito u kontekstu normalizacije odnosa Beograda i Prištine prepliće sa političkim obrazovanjem oba društva. **BookStreet** okupiće aktore oba društva koji bi zajedno vodili političke, filozofske, psihološke, literarne, umetničke analize književnih dela, razlagali stradanja etničkog, verskog, političkog povoda, uočavali romansirane i faktografske književne sadržaje i njihovu eventualnu političku instrumentalizaciju, senzibilizovali se o neophodnosti da se stave u poziciju onog Drugog književnog lika. Razumevanje društvenopolitičkih događaja iz literature, a ne iz medijskih vesti i javnih glasila olakšalo bi ispravno poimanje istorijskih i političkih procesa, a javnu diskusiju učinilo utemeljenijom.

Literarnu saradnju, kao što smo naveli, neophodno je institucionalizovati. U eri IT i viralnog, „medijska pismenost“ je neizostavni uslov za savremene procese rada i života. Smatramo da bi i „literarna pismenost“ trebalo da se uvede u društvenu nadogradnju, u obrazovanje. Projekat **BookStreet** doprineo bi etabliranju „literarne pismenosti“ kao sposobnosti shvatanja kompleksnih odnosa predstavljenih u raznovrsnim umetničko-književnim sadržajima i formama.

Iz ove perspektive, institucionalizacija literarne saradnje značila bi kompleksno umrežavanje organa, ustanova, organizacija i aktera na nivoima lokalnih samouprava i okruga. Naravno, ne samo gde postoje polivalentni kulturni i socijalni centri, već i u sredinama koje je važno

senzibilizovati za saradnju i koegzistenciju, i na ovaj način. Projekat **BookStreet** jeste zamišljen kao klasično literarno druženje – zajedničko čitanje, zajedničko tumačenje i razvijanje novih sadržaja i ideja kojima bi pisci i publika zajedno doprineli geopolitici međusobnog uvažavanja beogradskog i prištinskog društva. Različiti formati izvođenja, različite teme **BookStreeta** doprineli bi, u kontinuitetu, ublažavanju distance – jezičke, etničke, verske, kulturološke, boljem poimanju građanske i ljudske jednakosti.

Projekat **BookStreet** ponudio bi podršku u organizovanju sledećih literarnih formi i pratećih aktivnosti:

- Tematske književne večeri (fizičke ili online)
- Zajednički pisani radovi, eseji, i njihovo publikovanje u adekvatnim literarnim, dnevnim, nedeljnim medijima
- Dvojeznični kuvari kao jedna publikacija, sa skicama tradicionalnih folklornih zanimljivosti
- Prepevi poznatih pesama – i lirskih, i muzičkih
- Uvođenje odabranih književnika i lektire u predmete maternjeg jezika, počevši od osnovnoškolskog obrazovanja
- Sačinjavanje antologija – pripovedačkih, lirskih, dramskih
- Bibliotečka saradnja – kako direktna, između mesnih biblioteka, tako i akademska – kroz jezičke katedre
- Predviđanje prevodilačkih finansijskih resursa u budžetima Srbije i Kosova
- Predviđanje prevodilačkih resursa na odnosnim fakultetima za izučavanje srpskog odnosno albanskog jezika.

Uspeh i efikasnost ove projektne ideje, kao i celog umetničko-kulturnog poduhvata u kontekstu normalizacije odnosa Beograda i Prištine zavisice, ponajviše, od brižljivosti kojom se integrisanje politike kulturne saradnje dva društva bude planski uklapalo u ostale segmente društvene, ekonomske i političke saradnje. „Interkulturalnost je svakako poželjan model društvenih odnosa koji bi mogao da doprinese stabilnosti, efektivnoj demokratiji i postepenoj promeni političke kulture u regionu“.¹

Procesi evropskih integracija i normalizacije odnosa koje vode zvanični Beograd i Priština mogli bi biti dodatno ubrzani dijaloškim formama koje nudi literarni projekat **BookStreet**, kao i sve ostale ponuđene platforme interkulturalne saradnje. Isprepletanost kulture, politike, ekonomije ne znači komplikovanost odnosa, već da se oni moraju voditi na više nivoa, i vertikalno i horizontalno, kao bi bili kompaktni i neporozni na izazove.

¹ Goran Bašić, „Multikulturizam i etnicitet“, Monografije – Institut društvenih nauka, Beograd, 2018, str. 131.

AKTIV - ANALIZA TRENDOVA 2020: STAVOVI SRPSKE ZAJEDNICE NA KOSOVU

*Milica Orlovic, šefica kancelarije NGO Aktiv u Beogradu,
milica.orlovic@ngoaktiv.org*

NVOAktiv već šestu godinu za redom objavljuje istraživanje koje ispituje stavove unutar srpske zajednice o ključnim društveno-političkim, ekonomskim i bezbednosnim aspektima na Kosovu. Analiza trendova 2020 je specifična po fenomenu pandemije Kovida-19 koji je zadesio čitav svet, što je svakako imalo uticaja na stanovništvo, njihove stavove, percepcije i prioritete koji su se reflektovali kroz manja ili veća odstupanja u trendovima. Metodologija koja je korišćena kombinuje anketno terensko istraživanje licem u lice, fokus grupe i intervjue sa ekspertima iz nekoliko oblasti. Upitnik koji je pri tom korišćen sastavljen je od 46 pitanja, na uzorku od ukupno 540 ispitanika, od kojih polovina živi u većinskim srpskim sredinama severno, a polovina južno od reke Ibar, približno podjednake rodne zastupljenosti. Prilikom istraživanja, takođe je obezbeđena zastupljenost ispitanika svih nivoa obrazovanja, starosnih grupa od 18 do 65+ godina, a uključene su i sve strukture u odnosu na radni status ispitanika. Istraživanje je sprovedeno u periodu jun - avgust 2020.

Ključni nalazi Analize trendova 2020 prate dosadašnje tendencije u stavovima srpske zajednice na Kosovu, međutim ima i nekih iznenađujućih rezultata i odstupanja bilo u negativnom ili pozitivnom pravcu. Tako na primer, ove godine 14,4% ispitanika optimistički gleda na opšte tendencije u kosovskom društvu, što je gotovo dvostruko više u odnosu na 2019. godinu kada je taj procenat bio 7,4%. Iako je ovo pozitivan trend u odnosu na prethodne godine i značajan socio-politički pokazatelj, ipak ne treba zanemariti činjenicu da i dalje veoma visok procenat građana, njih 85,6%, zapravo izražava pesimizam u vezi sa „pravcem u kojem se odvijaju stvari na Kosovu”. Još jedan pozitivan rast predstavlja rezultat da osetno veći broj građana, tačnije 34% (što je čak za 10% više u odnosu na 2019. godinu) smatra da je mogao slobodno

da izrazi svoje stavove u javnoj komunikaciji. Iako je to tek jedna trećina ispitanika, ovi rezultati potvrđuju trend porasta slobode izražavanja koji je naprasno smanjen 2018. godine, nakon ubistva opozicionog lidera Olivera Ivanovića. Takođe, poverenje građana u rad glavnih međunarodnih institucija na Kosovu (UNMIK-a, Kancelarije EU, EULEX-a i KFOR-a) je nešto veće u odnosu na prethodne godine, iako je i dalje nisko. Ispitanici fokus grupa su ovaj rast objasnili osećajem opšte solidarnosti i konstruktivnim aktivnostima međunarodnih organizacija u borbi protiv pandemije Kovida-19. S druge strane, izuzetno negativan trend je da 46% ispitanika ne vidi sebe na Kosovu ili će otići s Kosova u narednih pet godina ukoliko im se za to ukaže prilika a čak 22,6% ispitanika sa prebivalištem u većinskim srpskim sredinama južno od Ibra je ukazalo na to da su se u jednom ili više momenata tokom prethodne godine osetili ugroženo. Ovakvi negativni trendovi svakako pokazuju da su bezbednosne, političke i ekonomske prilike na Kosovu i dalje pred velikim izazovima što direktno utiče na perspektivu srpske zajednice.

Ovakvi rezultati za posledicu imaju i nivo poverenja Srba na Kosovu kada su u pitanju međunarodni faktori i organizacije koje imaju velikog udela u vođenju procesa na Kosovu. Tako je, na primer, interesantan podatak da čak 64% ispitanika smatra da je Rusija najbolji branilac srpskih interesa na Kosovu, dok samo 1,7% smatra da su to SAD (istraživanje je sprovedeno pre Vašingtonskog sporazuma). Skoro 10% ispitanika ipak smatra da je to Evropska unija, što je čak manji procenat u odnosu na to koliko je poverenja ukazano Kini (13%). Štaviše, analiza generalno beleži porast negativnog viđenja uloge Evropske unije (sa 41 na 48%) a čak 75,6% ispitanika smatra da EU u procesu dijaloga štiti interese Prištine. Ipak, postoji blago poboljšanje kada je u

pitanju viđenje uloge EU u rešavanju problema srpske zajednice i procesu pomirenja etničkih zajednica na Kosovu, te je za ove dve kategorije bolje ocenjena u odnosu na 2019. godinu. Odnos prema dijalogu Beograda i Prištine je takođe zabrinjavajući, jer nešto više od polovine ispitanih zapravo ni nema stav o tome dok jako visok procenat smatra da prekid dijaloga nije imao uticaj na njihov život, po čemu se može zaključiti da, i dok je trajao, građani nisu smatrali da dijalog ima važnu ulogu u organizaciji života unutar srpske zajednice. Učesnici fokus grupa smatraju da je to posledica selektivnog pristupa u implementaciji postignutih sporazuma kao i nespremnost Evropske unije da razvije efektne mehanizme praćenja ovog procesa, te su zato i izostali efekti postignutih rešenja.

U vezi s tim, 58% ispitanih smatra da Zajednica srpskih opština neće biti formirana, čime se nastavlja trend nepoverenja od 2017. godine a pomenuti nedostaci dijaloga u direktnoj su vezi sa rastućim pesimizmom. Istraživanje je takođe pokazalo da ne postoji jasno razumevanje predviđenih ingerencija ovog tela među ispitanicima. U daljem kontekstu mogućih rešenja prihvatljivih za interesne strane uključene u dijalog Beograda i Prištine, rezultati istraživanja pokazuju da je ideja razgraničenja u odnosu na prošlu godinu još više izgubila na podršci među Srbima na Kosovu. Štaviše, preko 40% njih smatra da bi realizacija te ideje negativno uticala na njihove šanse da ostanu na svom mestu prebivališta. Očekivano, veći je procenat ispitanika koji podržava ovu ideju na severu Kosova u odnosu na one koji žive u srpskim sredinama južno od reke Ibar. Zapravo, najveći broj ispitanih građana, od svih ponuđenih mogućnosti, najviše vide održavanje trenutnog stanja, tj. statusa kvo, kao najbolje rešenje za srpsku zajednicu na Kosovu, a po procentu ga prati formiranje ZSO.

Etnička distanca u kosovskom društvu je i dalje velika i predstavlja jedan od glavnih prepreka uspostavljanju normalnog odnosa između Srba i Albanaca jer oko 63% ispitanika iz srpske zajednice nikad ili retko odlazi u sredine gde žive Albanci. Ono što je pozitivno je da je taj procenat manji u odnosu na prethodnu godinu, a i povećan je procenat onih ispitanika koji interakciju sa nekim iz albanske zajednice vide kao pozitivno iskustvo. Distanca prema Albancima je nešto izraženija u sredinama sa srpskom većinom južno od Ibra nego kod ispitanika sa severa Kosova. Iako postoji blagi porast osećaja bezbednosti ljudi, njihovih porodica ili imovine, uzrokovan potpunom promenom fokusa u dnevno-političkom životu sa političkih tema na vanrednu epidemiološku situaciju, i dalje se relativno visok procenat građana oseća ugroženo (22% u srpskim sredinama južno od Ibra). U ranijem nezavisnom istraživanju koje je sproveo NVO Aktiv, uočen je značajan porast incidenata u kojima je lična ili imovinska bezbednost Srba bila ugrožena od strane počinioaca iz drugih etničkih grupa ili nepoznatih počinioaca tokom pandemije virusa korona (ukupno 28 incidenata u periodu od marta do juna 2020). Najveći broj ovih slučajeva se dogodio u sredinama južno od Ibra, po pravilu u izolovanim enklavama. Zabrinjavajuću bezbednosnu situaciju prati i jako negativan

trend kada su u pitanju migracione tendencije pripadnika srpske zajednice na Kosovu. Naime, više od 46% ispitanika ne vidi sebe na Kosovu i smatra da će otići s Kosova u narednih pet godina, ukoliko im se za to ukaže prilika. U kategoriji od 18 do 29 godina, taj procenat je skoro 70, a čak 58% fakultetski obrazovanih ispitanika je izrazilo želju da napusti Kosovo u narednih pet godina. Kao razlog se navodi kombinacija faktora koji uključuju lošu ekonomsku perspektivu, ugroženost ličnih i građanskih sloboda, iscrpljenost političkom neizvesnošću koja traje već 20 godina, itd.

Jedan od najstabilnijih trendova tokom nekoliko godina istraživanja je nepoverenje u političke lidere na Kosovu, a i poverenje u institucije sistema na Kosovu je takođe na niskom nivou. Kada su upitani da identifikuju političke opcije ili lidere kojima veruju, izuzetno visok broj ispitanika na ponuđenoj listi nije našao niti jedno ime koje uživa poverenje (čak 87%). U delu uzorka koji je odgovorio na ovo pitanje (13% od ukupnog uzorka), ubedljivo najveći procenat je svoje poverenje dao Srpskoj listi. Kada je reč o institucijama, najviše poverenja je u institucije Republike Srbije: Vladu, Kancelariju za KiM i privremene organe, koji su jedini ocenjeni ocenom nešto iznad 2,5 (gde je 1 najniža a 5 najviša). Predstavnici srpske zajednice u Skupštini i Vladi Kosova uživaju manje poverenja, dok je najmanje poverenja prema Vladi u Prištini. Trend nepoverenja prema političarima koji pripadaju albanskoj zajednici stabilan je u zadnjih nekoliko godina i čak je i povećan u odnosu na 2016. godinu. U kvalitativnom delu istraživanja, ukazano je da su razlozi za to nedostatak političke volje da se odgovori na interese srpske zajednice, zanemarivanje zakonom zagarantovanih prava, diskriminacija u pristupu resursima, neinformativna retorika prema srpskoj zajednici, i drugi. Tako je i nezadovoljavajuća komunikacija kosovske vlade i njenih institucija prema srpskoj zajednici uočena kao jedan od velikih problema tokom pandemije Kovida-19, naročito kada je u pitanju pružanje jasnih informacija i njihova dostupnost na srpskom jeziku.

Analiza trendova 2020, usled pandemije Kovida-19, manifestovala je neka odstupanja od trendova koji su se pokazali stabilnim u prethodnim istraživanjima. Više nego ikad, postojeće slabosti sistema postale su uočljive, što ukazuje na važnost postojanja efikasnih institucija i veće društvene odgovornosti. S druge strane, pokazala je i pozitivne trendove, poput solidarnosti, saradnje među zajednicama i donekle smanjenje etničkih tenzija, te možemo reći da je, paradoksalno, u isto vreme povećan i optimizam i pesimizam, kritika i podrška, kao i poverenje i nepoverenje.

Istraživanje je sprovedeno uz podršku Kosovske fondacije za otvoreno društvo (KFOS), a dostupno je na sva tri jezika na veb-sajtu NVO Aktiv.¹

¹ Engleski <https://bit.ly/34kYT5U>

Srpski <https://bit.ly/2Kws9j2>

Albanski <https://bit.ly/3mpA0fR>

BCBP

KOSOVO: Šta građani znaju, misle i osećaju?

Radna grupa NKEU za Poglavlje 35 je u petak 18. decembra 2020.g. u saradnji sa Beogradskim centrom za bezbednosnu politiku organizovala onlajn diskusiju „Stavovi građana o Kosovu: Šta građani znaju, misle i osećaju“.

Na događaju su predstavljeni rezultati najnovijih istraživanja javnog mnjenja i trendova, gde su učesnici imali prilike da čuju i stavove i mišljenja građana:

- Da li građani znaju šta je cilj Beograda u dijalogu sa Prištinom?
- Da li postoji poverenje građana u dijalog koji vodi EU?
- Šta bi po mišljenju građana bio najbolji ishod Briselskog dijaloga?
- Da li bi građani podržali „razmenu teritorija“?
- Šta građani znaju o „Vašingtonskom sporazumu“?
- Veruju li građani da će Albanci i Srbi u bliskoj budućnosti imati mirne i normalne odnose?
- Da li Srbi i Albanci imaju više sličnosti ili razlika?
- Kako se građani informišu o Kosovu?

Na panelu su učestvovali:

Bojan Elek, istraživač Beogradskog centra za bezbednosnu politiku;
Miodrag Milićević, izvršni direktor NGO Aktiv;
Nikola Burazer, programski direktor Centra savremene politike.

Moderatorka: Maja Bjeloš, istraživačica Beogradskog centra za bezbednosnu politiku.

Događaj je organizovan u okviru projekta „Nacionalni konvent o Evropskoj uniji 2020/2021, Poglavlje 35: Ostala pitanja – Kosovo“ koji realizuje InTER uz finansijsku podršku Ambasade Kraljevine Norveške i Balkanskog fonda za demokratiju (BTD).

Onlajn diskusija "Rad Specijalizovanih veća Kosova"

Radna grupa Nacionalnog konventa o EU za Poglavlje 35 i Inicijativa mladih za ljudska prava Srbija su 11. decembra organizovali onlajn diskusiju na temu „Rad Specijalizovanih veća Kosova“

Događaj je održan u saradnji sa *Outreach* programom Specijalizovanih veća Kosova. Govornici su bili Michael Doyle, koordinator *outreach* programa i Solene Moutier, asistentkinja na programu.

Članice Radne grupe su imale prilike da se bliže upoznaju sa radom Specijalizovanih veća Kosova, mandatom, nadležnostima, kao i sa postupcima u toku.

Događaj je organizovan u okviru projekta „Nacionalni konvent o Evropskoj uniji 2020/2021, Poglavlje 35: Ostala pitanja – Kosovo“ koji realizuje InTER uz finansijsku podršku Ambasade Kraljevine Norveške i Balkanskog fonda za demokratiju (BTD).

SPORAZOOM: Normalizacija iz ugla EU

Dok vlasti u Prištini i Beogradu nastavljaju sa retorikom da li će ili neće doći do uzajmanog priznanja, iz Evropske unije stižu poruke da će se „dijalogu dati potrebno vreme, ne ubrzavati ga veštački, ali i bez nepotrebnog razvlačenja“. Šta nas čeka iz Brisela, odnosno na kakvu politiku Evropske unije prema procesu normalizacije odnosa između Kosova i Srbije možemo da očekujemo u narednoj godini, u kojoj će Kosovo imati nove vanredne parlamentarne izbore?

U novoj emisiji Sporazoom govore: direktor Centra za studije jugoistočne Evrope na Univerzitetu u Gracu Fljorian Biber, direktor Centra za spoljnu politiku iz Beograda Dragan Đukanović i glavni i odgovorni urednik Koha ditore Agron Bajrami.

Emisija je dostupna na [linku](#).

TV emisija „Sporazoom“ snima se u Severnoj Mitrovici u studiju Centra građanske energije koji je deo NVO Aktiv. Projekat je finansiran od strane Kosovske fondacije za otvoreno društvo (KFOS).

U Biltenu Radne grupe NKEU za Poglavlje 35 se iznose stavovi o pregovorima između Beograda i Prištine, prednostima i posledicama ponuđenih rešenja na stanje demokratije i društva u Srbiji, položaj i zaštitu etničkih zajednica na Kosovu, regionalnu stabilnost i pomirenje, Evropske integracije Srbije i druge važne teme od interesa za razvoj našeg društva. U biltenu se objavljuju tekstovi i stavovi članica Radne grupe, ali se daje mogućnost i drugim društvenim i političkim akterima da iznesu svoje stavove po pitanjima od značaja za Poglavlje 35. Bilten se objavljuje jednom mesečno, distribuira se putem elektronske pošte, i može da se preuzme sa internet stranice Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji, kao i sa stranice Instituta za teritorijalni ekonomski razvoj (InTER) koji koordinira radom Radne grupe za Poglavlje 35 i uređuje sadržaj biltena.

BILTEN RADNE GRUPE NACIONALNOG KONVENTA O EVROPSKOJ UNIJI ZA POGLAVLJE 35

Broj 36 (Decembar 2020.)

poglavlje35@regionalnirazvoj.org

www.eukonvent.org

www.regionalnirazvoj.org

Mišljenja i stavovi izraženi u ovoj publikaciji ne odražavaju neophodno zvanične stavove Ambasade Kraljevine Norveške, Balkanskog fonda za demokratiju Nemačkog Maršalovog fonda SAD, kao ni Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji, niti InTER-a.